

משולחנו של הרב

קובץ הלכות לצום עשרה בטבת שחל בערב שבת

- השנה חל צום עשרה בטבת ביום שישי. בשוהם, תחילת הצום ב-29:05 וסופו ב-15:17, בצאת הכוכבים.
- בליל שבת, נכון להקדים את תפילת ערבית, כך שעם תום התפילה יגיעו המתפללים לביתם ויוכלו לעשות קידוש מיד עם תום הצום ב-15:17, כדי שלא להיות בשבת בצום. כמובן שאת קריאת שמע של ערבית יש לקרוא פעם נוספת ממש לפני הקידוש כדי לקיים מצווה זו בזמנה.
- חיילים הנמצאים בפעילות מבצעית המצריכה דריכות וערנות פטורים מהצום, אולם מי שקיבלו חופשה במהלך הצום ישלימו את התענית.
- מותר להתקלח לכבוד שבת במים חמים למרות הצום.
- גם מי שאינו יכול לצום ופטור ממנו, ראוי שלא יאכל מעדנים שאינם נצרכים.

צום מועיל ושבת שלום
הרב דוד סתיו

ויש קץ לימי הרעה

חלק מפרשיות ספר בראשית נקראות ונפתחות בפעולה אקטיבית, כמו - ויצא, ויגש, וישלח. ואילו פרשת השבוע פותחת בפסוק "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה..." (בראשית מז כח).

לחיות היא פעולה שלכאורה מצד המציאות שבה נעשית בעל כורחנו, כמו שאמרו חז"ל במסכת אבות "...ועל כרחך אֶתָּה נולד, ועל כרחך אֶתָּה חי, ועל כרחך אֶתָּה מת..." (אבות ד כב). אין בה חלק פעיל, ולכך מובנת הקושיה של בעל ה"שפת אמת", הרב יהודה אריה ליב אלתר — למה נכתב מילת "ויחי" ולא מילת "ויהי"?

ובמענה על קושיה זו, הביא בעל ה"שפת אמת" את דבריו של סבו, בעל ה"חידושי הרי"ם", הרב יצחק מאיר אלתר: "הגיד ויחי יעקב בארץ מצרים כי על ידי בחינת אמת יכולין לחיות גם בארץ מצרים, וכתוב תתן אמת ליעקב"

כלומר שהמילה "ויחי" מסמלת פעולה אקטיבית של חיות, ולכך לא נכתב לשון "ויהי", כדי להדגיש את עוצמתו של יעקב במציאת חיות גם במקום נמוך, כמו מצרים. מצרים, המסמלת גלות וריחוק מהקדושה, לא היוותה עבור יעקב מכשול, שכן בעזרת מידת האמת הוא ידע להבדיל בין הגלוי ובין הנסתר, בין החיים ובין המוות, לדידו של יעקב - לחיות או לא לחיות זו השאלה.

וכדי להשתמש במידת האמת ולחיות את החיים במלוא הדרם, מבאר בעל ה"שפת אמת" שיעקב היה גר במקומות אליהם הגיע, בדיוק כפי שאמר לעשו לגבי תקופת חיותו עם חותנו לבן - "עם לבן גרתי". בפירוש מקורי מסביר השפת אמת, כי גם במצרים קיים יעקב את פשט הפסוק "כי גרים הייתם בארץ מצרים". גר, על פי פירוש, דומה בפעולתו למעלה גרה, איננו נשאר פסיבי ומעכל את המציאות כפי שהיא, אלא מושך את עצמו כלפי מעלה. אלו אינם חיים מכוח האינרציה, אלא מעשה אקטיבי של חיים.

בעזרת פירוש זה הוא שוזר את דברי ברית בין הבתרים, שבה הקב"ה מבטיח לאברהם: "גר יהיה וְצָרָךְ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעֶבְדִּים וְעֹנִי אֲתָם... וְאֶחָדֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרִכְשׁ גָּדוֹל" (בראשית טו יג-יד). משמעות הדברים היא, שהאתגר שבגלות טמון בגילוי הנסתר מתוך ההסתר. השכר על גילוי זה רמוז בנוטריקון של הביטוי "רכוש גדול": ראשי התיבות ההפוכים של "גר" - רמז לכך שהגרות פותחת שערים לרכוש רוחני עצום - גלות עם תכלית!

בזכות מידת האמת ומציאת לשד החיים, יעקב רצה לגלות את הקץ לבניו (כמובא ברש"י על בראשית מ"ט, א') כדי להקל על הגלות. להפוך את הנסתר לנגלה. כשהאדם יודע שיש תכלית ברורה, ייעוד ומשימה לחייו, הוא חי חיים מלאים ושלמים, ואף גלות ארוכה נעשית נסבלת יותר. כפי שנאמר על עבודתו של יעקב למען רחל "...וַיִּהְיוּ בְּעֵינָיו בְּיָמִים אֶחָדִים בְּאֶהְבְּתִי אֶתָּה" (בראשית כט כ).

ברוח הדברים האלו, על קץ ותכלית, ובדגש על החיות בארץ ישראל ולא במצרים, חידש הרב חיים דרוקמן בערוב ימיו את חידושו על הבית האחרון בפיוט "מעוז צור": "לפני אלף שנות גלות אפשר היה להגיד ואין קץ לימי הרעה, היום - מה זה אין קץ לימי הרעה?"

מותר להגיד, **חייב** להגיד **ויש** קץ לימי הרעה!... כלומר, בתוך הגלות, פיזית ורוחנית, יש העלם גדול על הקץ, על התכלית, וקשה מאוד לגלותם, אך בארץ ישראל, ארץ אשר עיני השם בה מראשית שנה ועד אחרית שנה, ניתן לומר **"ויש** קץ לימי הרעה".

נתפלל באריכות השעה, מול אתגרי המרחב והזמן שבהם אנו מצויים, בזכות ההקרבה הגדולה של בני ובנות הקהילה ובסייעתא דשמיא, שיהיה קץ לימי הרעה.

יהיו הדברים לזכר סבי, ישראל נפתלי שמרגד ז"ל, שכל דבריו היו דבר דבור על אופניו להחיות עם רב.

שבת שלום תומר שמרגד

חידון א' ב' לפרשת ויחי

נכתב ע"י זיוה מונסונגו

- א. הצעיר מבני יוסף
- ב. מקום קבורת רחל
- ג. שם נערך המספד הגדול שעשו ליעקב אבינו
- ד. בברכתו מופיע הפסוק: "לשועתך קיויתי ה'"
- ה. ברכת הילדים בפרשה
- ו. ביטוי המופיע אצל שלושת האבות לפני מותם
- ז. בעל חיים הטורף טרפו במהירות
- ח. משקה בפרשה
- ט. נשארו בארץ גושן ולא עלו לקבור את יעקב
- י. כך מתחילה הברכה של יעקב בה אפרים מוזכר לפני מנשה
- כ. הארץ בה ביקש יעקב להיקבר
- ל. המקום בו נראה הקב"ה ליעקב
- מ. בנו של מנשה
- נ. נבדל
- ס. בגד, לבוש. לפי המפרשים (מט. יא)
- ע. דם של פרי משיבת המינים
- פ. השלימו: "בן ____ יוסף בן פורת עלי עין"...
- צ. כיום עיר בלבנון
- ק. כלי נשק יורה חיצים.
- ר. יוסף מצווה אותם לחנוט את אביו.
- ש. סוג של נחש ארסי.
- ת. בברכתו של יוסף: מקום עמוק מאוד. מעמקי האדמה.

שבת	
י"א טבת ה'תשפ"ה (11/1/2025)	
שבת פרשת ויחי	
16:34 כניסת שבת	
17:35 יציאת שבת	
18:09 צאת שבת ר"ת	
הפטרת השבת:	
מלכים א-א פרק ב, א-יב - ויקרבו ימי דוד	
שהם	
5:07 עלות השחר 90 ד'(מע')	
5:30 עלות השחר 72 ד'	
5:56 זמן טלית ותפילין	
6:41 הנץ החמה	
8:38 סוף זמן ק"ש למג"א	
9:14 סוף זמן ק"ש לגר"א	
9:41 סוף זמן תפילה למג"א	
10:05 סוף זמן תפילה לגר"א	
11:48 חצות היום והלילה	
12:18 מנחה גדולה	
14:47 מנחה קטנה	
15:51 פלג המנחה	
16:56 שקיעה	
17:15 צאת הכוכבים	
18:09 צאת הכוכבים לר"ת	
דף יומי בבלי	סנהדרין כה
דף יומי ירושלמי	שקלים כז
עמוד יומי במשנה ברורה	חד רלג
רמב"ם פרק יומי	טומאת צרעת י'
רמב"ם ג"פ	שכירות י'
משנה יומית	סנהדרין - ח א'

פרשה בתמונה / ויחי

אֲסִרִי לָקַפְן עִירוֹ וְלִשְׁרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו כִּבֵּס בִּינִי לְבָשׁוּ וּבָדַם עֲנָבִים סוּתֹו (בראשית מט יא)

לפני מותו, לאחר איחוד משפחתו מחדש, יעקב אוסף את כל בניו ומברך אותם. בברכתו ליהודה, הוא מגדיר אותו כמנהיג האחים והעם ומברך אותו בשפע כלכלי שבא לידי ביטוי בשפע ענבים ויין. בפסוק הזה נאמר ליהודה שהכרמים יהיו גדולים וחזקים עד שניתן יהיה לקשור אליהם את החמורים, ושפע היין יאפשר לכבס ביין את הבגדים.

בצילום, ענבים בתנועה בתוך מכונת הריסוק, אחרי הבציר, השלב הראשון של סחית הענבים והכנת היין. צולם ביקב מרשה, מושב זרחיה.

צילום והקשר: **אבי אלטלף**

"תורה והשראה" - תובנות ניהול מפרשת השבוע / פרשת ויחי

"...הָאֲסָפוּ וְאָגִידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים " (בראשית מט א)

הרקע

יעקב אבינו, על ערש דווי, קורא לכל בניו להתאסף כדי לברך אותם ולחלוק עמם חזון בנוגע לעתידם. זהו רגע של חשבון נפש, שבו יעקב מתאר את תכונותיהם הייחודיות של בניו ואת ייעודם, תוך שהוא מנסה לאחדם ולתת להם כיוון משותף להמשך הדרך.

התובנה מהפסוק ומהאירוע

יעקב, כמנהיג וכאב, מבין את חשיבות ההתכנסות, השיתוף והבהירות בנוגע לחזון העתידי. הוא יוצר הזדמנות לדיון משותף ולגיבוש על בסיס היכרותו עם כל אחד מבניו ותכונותיהם הייחודיות. מתוך התכנסות זו, נבנית תשתית משותפת שתאפשר לבניו לשתף פעולה ולהגשים את חזונו גם לאחר מותו.

התובנה הניהולית

בניהול פרויקטים ובניהול בכלל, הרעיון של "האספו ואגידה לכם" מדגיש את חשיבות כינוס הצוותים לשם הגדרת חזון משותף, קביעת כיווני פעולה, ושיתוף פעולה בין חברי הקבוצה.

- כינוס צוותים:** מפגשים מאפשרים חלוקת מידע, שיתוף ידע וחיזוק תחושת השייכות למטרה משותפת.
- התאמה אישית:** כמו יעקב שהתייחס לכל בן לפי אופיו, מנהל טוב מבין את החוזקות של כל חבר צוות ומטיל עליו תפקידים בהתאם.
- חזון ברור:** הצלחה בפרויקטים תלויה בגיבוש חזון ברור המעניק השראה ומכיל כיוון פעולה מוגדר.

הפרקטיקה

- תכנון פגישת פתיחה לפרויקט:** וודא שהצוות מתכנס ומבין את מטרות הפרויקט, סדרי העדיפויות ואת תפקידו של כל אחד.
- חיבור החזון לחברי הצוות:** התאמת המסרים לפי תחומי האחריות והיכולות של חברי הצוות.
- מעקב לאורך הדרך:** כמו יעקב שבחן את ייעוד בניו, מנהל פרויקטים צריך לשתף את הצוות ולבצע בדיקות תקופתיות לוודא התאמה של הביצוע לחזון ולמטרות.

גישה זו מחזקת את תחושת האחריות בצוות ואת מחויבותם להצלחה המשותפת.

שבת שלום ובשורות טובות
בועז עוגן

לעילוי נשמת
עמית בונצל הי"ד, בן נועה ויצחק
רועי מרום הי"ד, בן טלי ורענן

"והנצח זו ירושלים" - תחנות בזמן

הסדרה מוקדשת לעילוי נשמת
גיבורי שוהם, להשבת החטופים
ולרפואת הפצועים

תשפה

14
סדרה
מספר

בית מדרש שוהם מזמין אתכם לערבי לימוד קהילתיים

20:30	בימי שלישי	השיעורים יתקיימו בבית
20:15	התכנסות	הכנסת "דורות אברהם",
20:30	וכיבוד קל	רח' מכבים 94, שוהם
20:30	תחילת השיעור	

הרב ד"ר בני לאו

ראש מיזם '929 - תנ"ך ביחד', לשעבר רב בית-הכנסת רמב"ן בירושלים, מלמד,
מרצה וכותב.

מגורן ארוונה לירושלים - רגע של הולדת

14

ינואר 2025
י"ד טבת

הרב ד"ר בני לאו

"שלום לך ירושלים" - מסעות מרכבה מירושלים ובחזרה

21

ינואר 2025
כ"א טבת

אוריאל פיינרמן

מרצה בקתדרות, מנחה בקורסי מורי דרך, לשעבר מנהל בית ספר שדה כפר עציון.
ירושלים בימי הביניים - בין חזון משיחי להתיישבות בין החומות

28

ינואר 2025
כ"ח טבת

משה חרמץ

מנחה ומרצה על ירושלים ועל העשורים הראשונים למדינת ישראל. לשעבר מנהל
בית ספר שדה שער הגיא.

4

פברואר 2025
ה בשבת

בין ציון לציונות - המדיניות הציונית בשאלת ירושלים בשנים 1937 - 1949

השיעורים מיועדים לנשים ולגברים | הכניסה חופשית

להצטרפות, סרקו

בית מדרש שוהם

054-7784823

beit.midrash.erev.shoham@gmail.com

